

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Voorjaar 2025

ALV 2025

Meerjarenbeleidsplan

Bramen in het Maximapark

Broedvogeltelling Westbroekse Zodden

Activiteiten

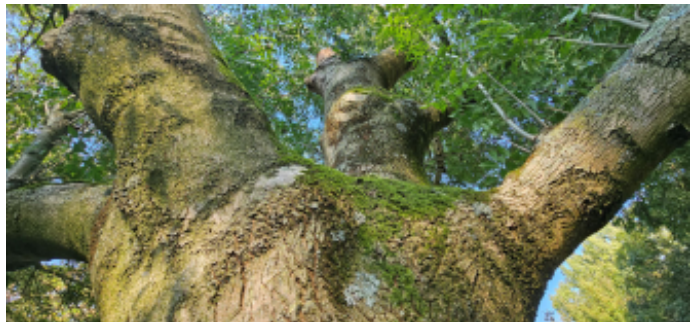

Spiritueel woest aantrekkelijk

Bomen kunnen inspireren, vooral als ze groot en machtig zijn. Ze spreken tot onze verbeelding en deze beeldspraak kan op veel verschillende manieren tot uitdrukking komen. Grote monumentale bomen maken indruk op je, ontroeren je en kunnen je zelfs in een spiritueel hogere laag van je bewustzijn brengen. Dat laatste geldt niet voor iedereen, maar toch zijn er bosjes mensen die een dikke boomstam met liefde en tederheid in hogere sferen omarmen.

Ik ben niet spiritueel aangelegd, evenwel wil ik hierover iets kwijt. Op een dag ging ik de omtrek van een dikke stam van een Es langs het pad in het Maximapark meten en gebruikte daarvoor een meetlint dat te kort was. Ik moest de boom omarmen om met beide handen de uiteinden van het meetlint vast te houden. Voorbijgangers die mij zagen hebben ongetwijfeld gedacht dat ik de stam in een vlaag van innige liefde omarmde. Ik realiseerde me dat, en een licht gevoel van schaamte be kroop mij. Totdat ik naar boven keek. De dikke stam met daarboven de reusachtige takken maakten een verpletterende indruk op mij. Ik durf zonder blozen te zeggen dat dit een spirituele ervaring was. Vanuit dit perspectief gezien kwam de boom overweldigend bij mij binnen en besepte ik hoe machtig de natuur kan zijn.

Dit inspireerde mede tot het maken van een bomenboek, samen met anderen. In de vorige CONVO staat een oproep om bij te dragen aan het schrijven van een bomenboek ter gelegenheid van ons 125-jarige bestaansjubileum in 2027. Op de website staat hierover meer informatie. Er is zelfs een aparte header op de homepage voor ingericht. Al zegt het je misschien niet zoveel, je kunt er toch op zijn minst een kijkje gaan nemen.

Machtige Es in het Maximapark
foto: Frans Coolen

Japanse meikers, André Voltenlaan, Utrecht
foto: Cockie Streng

Inhoud

- 2 Spiritueel woest aantrekkelijk
- 3 ALV 2025
- 6 Meerjarenbeleidsplan KNNV afdeling Utrecht
- 8 Bramen in het Maximapark en omgeving
- 10 Broedvogeltelling 2024 Westbroekse Zodden
- 13 Afdelingsweekend Winterswijk
Activiteiten komende periode
- 15 Excursies op de 1e & 3e maandag van de maand
- 16 Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat de gemeenten Utrecht, De Bilt, Houten, IJsselstein, Stichtse Vecht, Nieuwegein en Vijfheerenlanden
Voorzitter: Frans Coolen;
voorzitter@utrecht.knnv.nl
Secretaris: Paul Raadschelders;
secretaris@utrecht.knnv.nl
Ledenadministratie: Paul Raadschelders;
ledenadminstratie@utrecht.knnv.nl
Penningmeester: Yvonne van Putten;
penningmeester@utrecht.knnv.nl
Natuurhistorisch secretaris: Petra Jansen;
activiteiten@utrecht.knnv.nl
Webmaster: Cockie Streng;
webmaster@utrecht.knnv.nl
Redactie: Paul Damoiseaux;
convo@utrecht.knnv.nl
Plantenwerkgroep: Richard Janzen;
plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Vogelwerkgroep: Menko Vlaardingebroek;
vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Erelid:
Mevr. P. Bouwmeester-Bels
Dhr. Richard Janzen
Website: www.utrecht.knnv.nl

ALV 2025

door Paul Raadschelders

Dinsdag 15 april 2025

Stadsboerderij Griftsteede, Van Swindenstraat 129

Aanvang: 20:00 uur

De leden worden van harte uitgenodigd om aan de Algemene Ledenvergadering deel te nemen.

Na de vergadering zal Frans Coolen de documentaire 'Vergeten leven' tonen. Hierin gaat filmmaker Rik van der Linden terug naar de oorsprong van de natuurlandschappen uit zijn jeugd om het verloren leven van de Delta te ontdekken en een nieuw referentiepunt te bepalen voor het natuurherstel in de regio.

Agenda

1. Opening en vaststellen agenda

2. Notulen vaststellen van de ALV 2024

Deze notulen zijn gepubliceerd in de zomereditie 2024 van de CONVO, in te zien en te downloaden op onze website: utrecht.knnv.nl/kennisbank/convo/.

3. Mededelingen

Bomenboek ter gelegenheid van het 125-jarig jubileum in 2027.

4. Jaarverslagen

(algemeen, jaarrekening/begroting, activiteitenoverzicht, plantenwerkgroep, vogelwerkgroep)

5. Vaststellen ledencontributie 2026

6. Kascontrolecommissie

(Martin van Genderen en Maarten Drost)

7. Benoemen kascontrolecommissie 2026

8. Samenstelling bestuur

Benoeming Petra Jansen als nieuwe Natuurhistorisch Secretaris, secretaris Paul Raadschelders is statutair aftredend; hij stelt zich herkiesbaar voor een nieuwe bestuursperiode van drie jaar.

9. Meerjarenbeleidsplan 2025-2030 in het kader van aanvraag ANBI-status

Het concept meerjarenbeleidsplan is te vinden elders in deze CONVO.

10 Rondvraag en sluiting

PAUZE

Presentatie van de documentaire 'Vergeten leven'.

Utrecht

Jaarverslag 2024 van KNNV afdeling Utrecht

door Paul Raadschelders, Yvonne van Putten, Richard Janzen, Maarten Drost

Het jaarverslag bestaat uit 4 delen: een algemeen deel, een financieel deel, een activiteitenoverzicht en de jaarverslagen van de werkgroepen.

1. Algemeen deel

We zijn het jaar begonnen met 170 leden. We zijn het jaar geëindigd met 181 leden (14 huisgenootleden); 20 nieuwe leden, 5 opzeggingen, 3 schorsingen en 1 verhuisd lid. Helaas zijn twee leden overleden.

De samenstelling van het bestuur is gewijzigd: Maarten Drost is afgetreden als penningmeester, Yvonne van Putten heeft zijn functie overgenomen. Renee Lommen is afgetreden als natuurhistorisch secretaris. Het bestuur bestaat verder uit Frans Coolen (voorzitter), Paul Raadschelders (secretaris, ledenadministratie) en Cockie Streng (bestuurslid). Paul Raadschelders is volgens het aftredingsschema aftredend in 2025.

Het bestuur is 4x bij elkaar geweest. Naast de gebruikelijke onderwerpen (zoals activiteiten, Nieuwsbrief en CONVO, jaarrekening en begroting) werd de voortgang van de wijziging van de statuten in kader van WBTR besproken. Op de tweede ALV in april 2024 is de definitieve versie goedgekeurd en daarmee is dit proces afgerond.

De publiciteit werd weer verzorgd door Paul Raadschelders (redactie Nieuwsbrief), Paul Damoiseaux (redactie CONVO) en Cockie Streng (webmaster). Er zijn 12 digitale Nieuwsbrieven en 4 CONVO's verstuurd.

Op de ALV van 9 april werd Richard Janzen met algemene instemming benoemd tot erelid vanwege zijn vele werk en enthousiaste inzet voor de Plantenwerkgroep. Kijk alleen maar eens naar het aantal verslagen op de website onder het kopje Werkgroepen.

Frans Coolen heeft namens de KNNV afdeling Utrecht deelgenomen aan het 6-wekelijks Magie-overleg. In dit overleg spreken vertegenwoordigers van natuurorganisaties met vertegenwoordigers van de gemeentelijke organisatie over allerlei natuurgerelateerde ontwikkelingen en problemen binnen de gemeente Utrecht.

Er is door Frans Coolen en Madeline Tellegen begonnen met het maken van een boek over bomen in de gemeente Utrecht en omgeving (ons werkgebied). Het is de bedoeling dat dit bomenboek wordt uitgegeven bij gelegenheid van het 125-jarig bestaan van onze vereniging in 2027.

2. Financieel deel

Jaarrekening

Baten	Realisatie 2024	Begroting 2024	Begroting 2025	Lasten	Realisatie 2024	Begroting 2024	Begroting 2025
Rente	€ 147,57	€ 80,00	€ 125,00	Bestuurskosten	€ 135,29	€ 50,00	€ 125,00
				Bankkosten	€ 360,71	€ 350,00	€ 350,00
				Convo printen /verzenden	€ 1.556,25	€ 1.800,00	€ 1.650,00
				Statutenwijziging	€ 312,45	€ 302,50	
Contributie	€ 6.066,75	€ 5.650,00	€ 6.000,00	Afdracht hoofdbestuur	€ 4.477,25	€ 4.200,00	€ 4.700,00
Afdelings weekend	€ -	pm	pm	Afdelingsweekend	€ -		
				Plantenwerkgroep	€ -	€ 100,00	€ 75,00
				Vogelwerkgroep	€ -	€ 25,00	€ 25,00
Batig saldo plantencursus	€ 757,65	€ 75,00	€ 750,00	Lezingen, excursies	€ 201,14	€ 150,00	€ 150,00
Winst boekenbestelservice	€ 174,06	€ 150,00	€ 200,00	Fotogebruik	€ 655,00		
Uit reserves voor Bomenboek			€ 1.000,00	Productie Bomenboek			€ 1.000,00
				Onverklaard	€ 0,08		
Totaal	€ 7.146,03	€ 5.955,00	€ 8.075,00	Totaal	€ 7.698,17	€ 6.977,50	€ 8.075,00
Resultaat (negatief is verlies)	€ -552,14	€ -1.022,50	€ -				

Jaarrekening 2024 KNNV afdeling Utrecht

We sluiten het jaar 2024 af met een negatief resultaat van €552,14. Er was begroot met een negatief resultaat van ruim €1000, dus het verlies is lager dan begroot. Er waren meer inkomsten uit rente, contributies, boekenverkoop en de plantencursus in samenwerking met FLORON. Aan de uitgavenkant waren er hogere bestuurskosten en hogere kosten voor de afdracht aan de landelijke KNNV. De deelnemers

Balans

Het eigen vermogen is met €552,14 afgenomen. Dit is direct gevolg van het negatief resultaat van 2024. Uit de winst van het afdelingsweekend van 2022 is nog een bedrag over als reservering voor het afdelingsweekend 2025.

Omschrijving	Bezittingen		Schulden en eigen vermogen	
	1 januari 2024	1 januari 2025	1 januari 2024	1 januari 2025
ASN zakelijke spaarrekening	€ 10.617,36	€ 10.221,37		
ING zakelijke rekening	€ 6.755,98	€ 5.840,83		
	Reeds betaald	Reeds betaald	Reeds ontvangen	Reeds ontvangen
Contributie			€ 4.169,75	€ 4.271,50
Afdelingsweekend lopend jaar	€ 874,00	€ 869,30	€ 2.000,00	€ 1.015,00
Plantencursus 2025				€ 416,00
	Nog te ontvangen	Nog te ontvangen	Nog te betalen	Nog te betalen
Diverse rekeningen				
Algemene reservering weekend			€ 445,44	€ 148,99
Van Zaanen voucher			€ 278,84	€ 278,84
Eigen vermogen			€ 11.353,31	€ 10.801,17
Totaal	€ 18.247,34	€ 16.931,50	€ 18.247,34	€ 16.931,50
Exploitatieresultaat				-€ 552,14

Balans 2024 KNNV afdeling Utrecht

van de plantencursus kregen een jaar lidmaatschap aangeboden (als cursuslid). Dat gaf extra kosten voor afdracht aan de landelijke KNNV. Een forse tegenvaller was een rekening van een fotograaf voor het gebruik van een foto zonder toestemming vooraf. Excuus en protest hielpen helaas niet.

Contributie 2026

	2025		2026
	voor 1 februari	na 1 februari	
hoofdlid	€ 35,00	€ 36,50	€ 37,50
huisgenootlid	€ 14,50	€ 16,00	€ 16,50
jeugdlid	€ 21,00	€ 22,50	€ 23,00
CONVO	€ 13,50	€ 15,00	€ 15,50

Contributie KNNV afdeling Utrecht

De contributie wordt altijd met het inflatiepercentage verhoogd. De inflatie over 2024 was 3,3%. Het voorstel is om de contributiebedragen van na 1 februari 2025 met 3,3% te verhogen en vanaf 2026 met één contributiebedrag te werken, zie de tabel. Door het versturen van betaalverzoeken per email betaalt vrijwel iedereen op tijd.

Begroting 2025

Het is gelukt een sluitende begroting te maken. Voor de plantencursus, die in 2025 voor de tweede keer in samenwerking met FLORON wordt gegeven, zijn er 20 deelnemers ingeschreven. Dit brengt extra inkomsten voor de vereniging binnen. De afdracht aan de landelijke KNNV is de grootste kostenpost. De afdracht in 2025 bedraagt €26,50 per lid. Daar krijgen we als lokale afdeling veel voor terug: 4x per jaar het blad Natura, een goed werkende website, ledenadministratie, gebruik van mail-adressen en binnenkort een nieuwsbriefstelsel. We zijn onderdeel van een landelijke organisatie en dat geeft samenwerkingsvoordeel, denk aan de plantencursus met FLORON, korting op boeken van de KNNV Uitgeverij en interessante studie- en ontmoetingsdagen. Het verschil tussen de contributie en afdracht per lid is €10. Daarvan wordt de CONVO gemaakt en activiteiten georganiseerd. In 2025 wordt gestart met de productie van het jubileum Bomenboek. Dat brengt kosten met zich mee, die komen uit te werven fondsen en een bijdrage uit eigen reserves.

Algemeen

Het voornemen om de ING betaalrekening van de afdeling over te brengen naar de ASN is niet gelukt. Het is voor (kleine) verenigingen niet mogelijk een betaalrekening bij ASN te openen. De volgende optie is om over te stappen naar de Regiobank of Triodos. In 2025 wordt de ANBI-status aangevraagd. Dat maakt schenken aan de afdeling aantrekkelijker en maakt het mogelijk om belastingvrij giften en legaten te ontvangen.

3. Activiteitenoverzicht 2024

Renee Lommen heeft voor een deel van het jaar 2024 de werkzaamheden van de Activiteitencommissie voortgezet, waarvoor veel dank!. Gedurende het hele jaar zijn ook door Lia Oosterwaal en Nel van Meijeren de excursies op de 1e en 3e maandag van de maand georganiseerd. Inmiddels zijn de leden Nine Ebben, Petra Jansen en Caroline Meijer bereid gevonden samen de nieuwe Activiteitencommissie te gaan vormen. Petra Jansen zal namens de deze commissie als natuurhistorisch secretaris gaan deelnemen aan het afdelingsbestuur.

Naast excursies op de 1e en 3e maandag van de maand zijn in 2024 diverse thema-excursies georganiseerd (stinzenplanten, vogelgeluiden, libellen) en diverse gebiedsexcursies (Everdinger Waarden, Tichelgaten Buren, Hoorneboegse Heide, Bomenmuseum Gimborn, Groene Jonker).

Overzicht:

- 7 feb: lezing over vogeltrek in samenwerking met Griftsteede
- 25 mrt: stinzenplanten Nijenrode en Slot Zuilen
- 15 apr: Everdinger Waarden
- 21 apr: excursie vogelgeluiden Ameliswaard
- 28 apr: excursie vogelgeluiden Sandwijck
- 8 jun: libellenexcursie Park Bloeiendaal
- 17 jun: Tichelgaten Buren
- 26 aug: Hoorneboegse Heide
- 28 aug: natuurcollege vogels herkennen
- 16 sep: Nationaal Bomenmuseum Gimborn
- 28 sep: korstmossenexcursie
- 7 okt: Utrechtpad, 2e etappe
- 19 okt: paddenstoelenexcursie Gunterstein
- 21 okt: De Groene Jonker
- 4 nov: Utrechtpad, 3e etappe
- 18 nov: wandelexcursie De Stulp en camping De Zevenlinden
- 2 dec: Utrechtpad, 4e etappe
- 16 dec: vogelexcursie Arkemheen.

Overige activiteiten:

- 28-30 jun: afdelingsexcursie Midden Limburg. Er waren 18 deelnemers. Het programma bestond uit 3 excursies met 3 rondleiders: naburig natuurgebiedje De Driestruik (vrijdagavond), nationaal park De Meinweg (zaterdag) en het beekdal Leudal (zondag). Dankzij de uitstekende rondleiders, de prachtige gebieden en het mooie weer was het een bijzonder geslaagd weekend. Meteen werd datum en locatie voor het weekend in 2025 vastgelegd: 20 t/m 22 juni 2025, Achterhoek- Winterswijk.
- 14 dec: op het Flora Festival heeft Frans Coolen een presentatie gegeven.
- 20 mrt-12 sep: Basis plantencursus. Gezien het succes van de plantencursus in 2023 is in 2024 opnieuw een plantencursus georganiseerd, in gewijzigde opzet.: namelijk in samenwerking met FLORON. Als uitvloeisel van een inspiratiedag, georganiseerd door FLORON, KNNV en Mycologische Vereniging bood FLORON een gratis digitale cursus aan die door de afdeling ondersteund werd met 5 praktijklessen. De cursus is succesvol verlopen. Tot nu toe zijn 7 deelnemers aan het eind van het jaar lid geworden. Aan de plantencursus hebben 20 deelnemers deelgenomen: 14 cursusleden, 6 bestaande leden.
- 20 apr: Varia-avond, aansluitend op de tweede ALV gehouden. Er waren prachtige bijdragen zoals: film over angelloze bijen (nog gemaakt door Rinus Sommeijer en Luc de Bruijn), eigen filmopnames van Cockie Streng over onderwaterwereld in de Cariben, Tienieke de Groot met een presentatie over de Moerasprinkhaan, Maarten Drost over de kwaliteit van het oppervlaktewater van landgoed Gunterstein en tenslotte Paul Raadschelders met een presentatie over orchideeën en hun bestuivers.

Jaarverslag 2024 Plantenwerkgroep

Activiteiten:

- 18 jan: jaarvergadering in het stadskantoor(15 personen)
- 21 mrt: Griftsteede, avond over beheer van hooilandjes (16 personen)
- 28 mrt, 18 apr, 23 mei, 4 jul en 12 sep: determinatiecursus in samenwerking met FLORON. (20 personen)
- Inventarisatie Grote keverorchis op historische groeiplaatsen*:
 - 7 mei: Liesboschpad (10 personen)
 - 13 mei ecologisch Tuinenpark De Driehoek bij het Kouwerplantsoen (ca. 6 personen)
 - 21 mei: golfclub De Haar in Haarzuilen (6 personen)
- 12 en 18 mei: inventarisatie van het Vechtoeverpark (9 personen)*
- 26 mei: inventarisatie van het Kloosterpark (7 personen)*
- 2 en 8 jun: inventarisatie van het Beatrixpark (11 personen)*
- 3 jun: Liesboschpad (8 personen)*
- 15 jun: inventarisatie km-hok bij Woudenberg (4 personen)
- 7 jul: Dominee Abernathylaan (10 personen)*
- 11 jul: inventarisatie van Wolfskers in Utrecht (ca. 5 personen)*
- 8 sep: excursie stadplanten in Utrecht (17 personen)
- 6 en 19 okt: inventarisatie van de muurplanten op de werfmuren van de Oudegracht (9 personen)*
- 10 ok: varen-avond (13 personen)
- 28 dec: Eindejaars Plantenjacht (12 personen)
- Inventariseren van putten waarin varens groeien en deze markeren met een rode tiewrap*

De inventarisaties gemarkeerd met * zijn uitgevoerd op verzoek van de gemeente Utrecht.

In 2024 zijn ca. 20 nieuwsbrieven verzonden. Van de inventarisaties in Utrecht is een verslag gemaakt en aangeboden aan de gemeente.
Een volledig versie van dit jaarverslag, de nieuwsbrieven en het verslag van de inventarisaties voor de gemeente Utrecht kunt u vinden op de website onder Werkgroepen: utrecht.knnv.nl/pwg-documenten2024/

Jaarverslag 2024 Vogelwerkgroep

De vogelwerkgroep heeft in 2024 een BMP-A broedvogel inventarisatie uitgevoerd in het noordelijk deel van de Westbroekse Zodden voor Staatsbosbeheer (zie elders in deze CONVO).
Er zijn 7 ochtend-excursies geweest en 2 avondexcursies. Het aantal deelnemers varieerde van 3 tot 5.
Daarnaast zijn er 3 excursies ‘herkennen van vogelgeluiden voor beginners’ georganiseerd.

Meerjarenbeleidsplan 2025-2030 KNNV afdeling Utrecht

door Frans Coolen en Yvonne van Putten

De KNNV afdeling Utrecht is een van de afdelingen binnen de landelijke vereniging KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging). De afdeling is opgericht in 1902 en is een zelfstandige vereniging met eigen statuten. Het werkgebied omvat de gemeenten Utrecht, De Bilt, Houten, IJsselstein, Stichtse Vecht, Nieuwegein en Vijfheerenlanden.
Het beleid is erop gericht mensen actief te betrekken bij de natuur. De afdeling heeft drie aandachtspunten: natuuronderzoek, natuurbeleving en natuureducatie.

Doelstellingen en beleid

Het onderzoeken van de natuur en het verspreiden van de daardoor opgedane kennis naar haar leden, overheid, relevante natuurorganisaties en belangstellenden;
Het aankweken van belangstelling voor en liefde tot de natuur, in de eerste plaats onder haar leden doch ook buiten de vereniging door publieksactiviteiten zoals lezingen en excursies;
Het bijbrengen van kennis over de natuur aan leden en overige belangstellenden.

Door aan bovenstaande doelstellingen te werken, draagt de KNNV afdeling Utrecht bij aan natuur- en landschapsbeheer in de ruimste zin.

De doelstellingen worden gerealiseerd door het organiseren van monitoringsactiviteiten, het geven van lezingen en excursies, het uitgeven van een kwartaalblad, het voeren van een website, het deelnemen aan overheidsoverleg, het geven van een cursus wilde planten en het ondersteunen van initiatieven van leden.

Activiteiten

Om de doelstellingen en beleid te kunnen realiseren onderneemt de vereniging onder andere de volgende activiteiten die door de diverse werkgroepen nader worden uitgewerkt en ingevuld. Veel activiteiten zijn gratis toegankelijk voor het brede publiek.

1. In overleg met de gemeente Utrecht inventarisatie van de wilde planten in graslanden en op kademuren binnen de gemeentegrenzen.
2. Zowel op eigen initiatief als op verzoek van instanties monitoring van natuurgebieden binnen het aandachtsgebied van de vereniging. Daarnaast wordt deelgenomen aan het programma Het Nieuwe Strepen van FLORON.
3. Workshops voor eigen leden gericht op verdieping van kennis over planten (winterperiode).
4. Jaarlijkse monitoring van broedvogels in een van de natuurgebieden binnen het werkgebied van de vereniging.
5. Organiseren van excursies op uiteenlopende locaties binnen en buiten het werkgebied (ca. 8 keer per jaar).

6. Organiseren voor leden van een afdelingsweekend in een natuurlijke omgeving buiten het werkgebied.
7. In samenwerking met de stichting FLORON jaarlijks organiseren van het praktijkgedeelte van een cursus wilde planten voor leden en niet-leden.
8. Deelname aan het 6-wekelijks Magie-overleg van de gemeente Utrecht voor inbreng en commentaar op het natuurbeleid van de stad en de uitvoering ervan.
9. Het met de leden schrijven van een bomenboek ter gelegenheid van het 125-jarig jubileum in 2027.
10. Redactievoering van tijdschrift CONVO en de website van de afdeling (<https://utrecht.knnv.nl/>). Maandelijks wordt naar de leden een nieuwsbrief verzonden.

Bestuur

Het bestuur bestaat uit 5 leden: een voorzitter, een secretaris, een penningmeester, een natuurhistorisch secretaris en een gewoon lid. De ledenadministratie wordt verzorgd door de secretaris. De natuurhistorisch secretaris treedt op als vertegenwoordiger van de Activiteitencommissie. Het algemeen bestuurslid verzorgt het beheer van de website (webmaster). De redactie van het tijdschrift wordt verzorgd door een lid van de afdeling. Alle bestuursleden doen het werk onbezoldigd.

Werkgroepen

De vereniging heeft drie werkgroepen, die voor een groot gedeelte uitvoering geven aan het beleid.

1. Plantenwerkgroep: monitoring hogere planten, excursies, workshops
2. Vogelwerkgroep: monitoring broedvogels
3. Activiteitencommissie: algemene excursies, wandelingen, lezingen. Een aantal excursies wordt door afdelingsleden verzorgd.

Er is samen met leden van IVN Nieuwegein een informele mossenwerkgroep actief (via Whatsapp).

De activiteiten van werkgroepen en bevindingen worden gepubliceerd op de website van de afdeling en in het afdelingsblad CONVO, dat vier keer per jaar verschijnt. Een compilatie van alle activiteiten wordt gegeven in het jaarverslag dat in de Algemene Ledenvergadering wordt behandeld.

Financiën

De afdeling ontvangt haar gelden uit de contributie van de leden. Er vindt vooralsnog geen algemene fondswerving plaats. Voor publicatie van het bomenboek (in het kader van het 125-jarig jubileum) worden sponsors gezocht. De activiteiten die worden gedaan voor de gemeente Utrecht worden in natura vergoed (gratis beschikbaarstelling van ruimte voor bijeenkomsten, incidentele bekostiging publicatie, etc.).

Van de contributie wordt jaarlijks ca. 2/3 afgedragen aan de landelijke KNNV-organisatie.

Beheer

De afdeling heeft een zakelijke betaalrekening (ING bank) en een spaarrekening (ASN bank), die door de penningmeester worden beheerd.

Besteding

De afdeling streeft er naar om inkomsten en uitgaven in evenwicht te houden, zodanig dat het eigen vermogen niet substantieel groter wordt dan de gemiddelde jaaromzet. De inkomsten worden besteed aan cursussen, lezingen en apparatuur die noodzakelijk is voor de activiteiten van de afdeling/werkgroepen. Het jaarlijkse afdelingsweekend wordt bekostigd uit de eigen bijdrage van de leden die aan het weekend deelnemen. Voor activiteiten door leden en/of bestuur wordt geen vergoeding verstrekt. Een uitzondering is het verstrekken van een boekenbon of cadeaubon aan leden en niet-leden die veel zorg en tijd hebben besteed aan de voorbereiding van een lezing of excursie.

De vereniging kent een reiskostenvergoeding voor leden die reizen maken uitsluitend in het kader van de doelstellingen van de vereniging. Deze regeling is in het huishoudelijk reglement vastgelegd.

Verantwoording

Over het door het bestuur gevoerde financiële beleid wordt jaarlijks schriftelijk en mondeling verantwoording afgelegd aan de leden middels een financieel jaarverslag. De juistheid van dit jaarverslag wordt gecontroleerd door een jaarlijks te benoemen kascommissie, bestaande uit 2 leden die geen deel uitmaken van het bestuur. De kascommissie maakt verslag van haar bevindingen, op basis waarvan de leden op de algemene ledenvergadering besluiten over goedkeuring van het financieel jaarverslag en decharging van de penningmeester. Tevens wordt op de algemene ledenvergadering besloten over goedkeuring van de begroting en de hoogte van de contributie voor het nieuwe financiële jaar.

Dit Meerjarenbeleidsplan is voorgelegd aan de leden ter goedkeuring op de ALV (Algemene ledenvergadering) in april 2025.

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl

U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Leidsche Rijn, Utrecht).

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl. Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-600 6300

Bramen in het Maximapark en omgeving

door Frans Coolen

alle foto's: Frans Coolen

Nog niet zolang geleden is het boekje 'Bramenland Nederland' verschenen. Het is een uitgave van de VBNE (Vereniging van bos- en natuurterreigenaren) en OBN (Ontwikkeling Beheer Natuurkwaliteit). Het boekje van 83 pagina's is gratis te downloaden op natuurfkennis.nl/Uploaded_files/Publicaties/obn-bramenland-nl-soortenrijkdom-en-natuurwaarde.pdf. Als je belangstelling begint te krijgen voor bramen, is dit boekje een prima introductie. Het beschrijft de grote soortenrijkdom in Nederland, met een brede variatie aan specifieke groeiplaatsen, variërend van zuur tot kalkrijk en van voedselarm tot voedselrijk. Het behandelt de verschillende hoofdgroepen van bramen, de verschillende landschappen waarin bramen voorkomen, ecologie en leefgebied van soorten en bramen en natuurbeheer.

Naast dit boekje is er een interessante Nederlandse website, die je kunt gebruiken om bramen in het veld op naam te brengen: rubus-nederland.nl/nl/. Verder is in de 24-ste editie van Heukels' Flora ook een determinatietabel van de belangrijkste soorten opgenomen.

In Nederland komen ruim 200 braamsoorten voor. Voor velen is dat heel verrassend, want een braam is een braam, dus hoezo zoveel soorten? De verklaring is dat de meeste bramen zich ongeslachtelijk voortplanten, waardoor in feite het Nederlandse soortenbestand bestaat uit zo'n 200 verschillende klonen. Als je goed naar bramen kijkt, zie je dat er een groot verschil is tussen bramen onderling. Kenmerkend is bijvoorbeeld de kleur van de bloemen, die kan variëren van helder rood tot helder wit, met alle tinten roze ertussen. Maar omdat alle bramen oppervlakkig gezien veel op elkaar lijken, is het determineren van de juiste soort niet echt makkelijk. Om zeker van de determinatie te zijn, moet je op veel verschillende kenmerken, zoals bladvorm, aantal stekels, beharing, etc., tegelijk letten.

Begin vorig jaar raakte ik geïnteresseerd in bramen. Gewapend met de bovengenoemde documentatie, probeerde ik, zoals zo vaak bij iets nieuws, mijn heil te zoeken in de natuur dicht bij huis. Dat is voor mij het Maximapark. Mijn doel was om alle bramensoorten in het park te determineren. Ik liet dit terloops Ria Glas weten. Zij reageerde een beetje schamper, en zei dat in het hele park maar twee soorten groeiden: Dauwbraam (*Rubus caesius*) en Dijkviltbraam (*Rubus armeniacus*). Dat wilde ik natuurlijk weleens zien.

De Dauwbraam kende ik al wel. Karakteristiek zijn de berijpte jonge takken, de driedelige bladeren en natuurlijk de kleine, berijpte bessen van onregelmatige grootte. Ze zijn niet bijzonder smakelijk. De soort komt op tal van plaatsen in het park voor, zowel als lage bodembedekkende bosschages als ondergroei bij struikgewas.

Bovenzijde (links) en onderzijde blad van de Dauwbraam

De bovenzijde van het blad is donkergroen glanzend, de onderzijde helder groen. Op de bladsteel zitten kleine stekteltjes. De stengels zijn rond en bevatten enigszins schuin afstaande kleine stekels. De bloemen zijn wit.

De stengel van de Dauwbraam is berijpt en heeft talrijke kleine stekels

Ook de Dijkviltbraam is heel algemeen in het park. De plant is een stuk forser dan de Dauwbraam, in alle opzichten: vruchten, stengels en bladeren. Het zijn vaak tot metershoge dichte struikgewassen die vele vierkante meters in beslag kunnen nemen. De naam viltbraam verwijst naar de witviltige onderzijde van de vijftallige bladeren. Dit is een belangrijk verschilkenmerk ten opzichte van veel andere braamsoorten. De bovenzijde van het blad is mat.

Bovenzijde (links) en onderzijde blad van blad Dijkviltbraam

Een braamstruik van de Dijkviltbraam bevat altijd wel een omgeklapt blad. Daaraan is al gauw te zien dat je met deze bramensoort te maken hebt. Een ander belangrijk kenmerk van de Dijkviltbraam zijn de forse stekels met rode basis op de gegroefde stengels. De bloemen zijn roze. Het is dus absoluut niet moeilijk om de Dijkviltbraam en de Dauwbraam van elkaar te onderscheiden.

De stekels van de Dijkviltbraam zijn rood gekleurd aan de basis

Het Maximapark is bramenrijk. Ik heb zowat alle hoeken van het park bezocht, maar uitsluitend deze twee bramensoorten gevonden. Ria had dus gelijk. Het spoorde mij aan om eens in verdere omtrek te gaan kijken. Misschien zou ik dan wel andere soorten aantreffen. Maar de Dijkviltbraam overtrof alle verwachtingen. In de hele omgeving van Vleuten en De Meern komt de soort massaal en vrijwel als enige voor. De vegetatie langs het talud van de A12 aan de zuidzijde is een kilometerslange strook Dijkviltbraam. Het is wel duidelijk: deze braam is een invasieve exoot. Dat is natuurlijk inmiddels wel bekend. Deze soort is in het laatste kwartaal van de 19e eeuw hier ingevoerd vanuit de Kaukasus. De reden daarvoor is dat de plant rijkelijk bloeit en de bessen groot en smakelijk zijn.

Twee bessen Dauwbraam tussen bessen Dijkviltbraam

In het park dreigt de soort een plaag te worden. De gemeente Utrecht is zich daar als eigenaar terdege van bewust, en daarom wordt de Dijkviltbraam intensief bestreden. Dat gebeurt door

jaarlijks maaien van de grote struiken en de onderbegroeiing in de bossen. Echt helpen doet het niet, de soort lijkt zich desondanks uit te breiden. Is dit erg? Ja en nee. De ongebreidelde groei moet natuurlijk in toom gehouden worden. Maar anderzijds heeft de braam een hoge ecologische waarde en is ook in educatief opzicht waardevol. In de maand juli zie je gezinnen met kinderen met een emmertje in de hand bramen plukken. Eten halen uit de natuur, waar kun je dat nog? Bramen komen van de struik en niet uit de winkel. Dus: hou de Dijkviltbraam een beetje in ere. Er is een andere invasieve soort in het park, die mijns inziens nog sterker een halt moet worden toegeroepen. Grote oppervlakken worden bedekt met Riet, waardoor grote delen kruidenrijke graslanden worden overwoekerd. Dit is in toenemende mate een probleem.

In augustus nam Ria weer contact met me op: ze had een derde braamsoort in de wijk ontdekt. Het was de Peterseliebraam (*Rubus laciniatus*). Ik ben spoedig gaan kijken, en ja hoor: de braam met de diep ingesneden bladeren groeide langs een erf-scheiding aan de Fred Raymondhof. Ook deze soort is niet inheems, maar wel mooi. Ach ja, aan niet-inheemse soorten zijn we inmiddels wel gewend. Zolang ze niet invasief worden, dragen ze bij aan de biodiversiteit. En dat is winst.

Peterseliebraam

Bronnen:

Bramenland Nederland, soortenrijkdom en natuurwaarde. R.J. Bijlsma, R. Haverman en L. Reutelingsperger, 2023, OBN/VBNE, Driebergen

Determinatie-site Nederlandse bramen: rubus-nederland.nl/nl, Bram van de Beek

Heukels' Flora van Nederland, Leni Duistermaat, 2020, 24-ste druk

Rubi Westfalici, Heinrich E. Weber, 1985

Bramen: identiteit en geheugen van het landschap, floron.nl/Portals/1/Downloads/FLORON-dag-2013/Rienk-Jan%20Bijlsma%20-Bramen.pdf

Broedvogeltelling 2024

Noordelijk deel van de Westbroekse Zodden

door Menko Vlaardingebroek en Maarten Drost

Inleiding

In het voorjaar van 2024 heeft de vogelwerkgroep KNNV afdeling Utrecht een broedvogelmonitoring (BMP-A) uitgevoerd in het noordelijk deel van de Westbroekse Zodden. Hieraan hebben Maarten Drost, Jan Fransen, Renee Lommen, Leo Thijssen, Suzan Verhoog, Grietje Vlasma en Menko Vlaardingebroek deelgenomen. Er is negen keer geteld. Dit artikel geeft een overzicht van het resultaat van de tellingen.

Gebied

Het telgebied omvat het noordelijk deel van de Westbroekse Zodden (langs de Kanaaldijk), een gebied van ruim 32 hectare. Van dit gebied is in 2016 20 ha circa 20 cm afgeplagd, en de sloten zijn verondiept. Hierdoor treedt schoon kwelwater over het gehele perceel en niet alleen in de sloten. Om de ontwikkeling van blauwgrasland (habitattype H6410) op gang te brengen is er na het plaggen maaisel van schraallanden uit de directe omgeving uitgestrooid (A. Alberts, Beoordeling Natuurbeschermingswet Life+ maatregelen Westbroekse Zodden, 2014, Rapport 14-084 EcoGroen Advies Zwolle).

Vegetatie

De vegetatie in het gebied bestond uit kruidachtige planten en lage struikjes, vooral Els (*Alnus spec*) en Wilg (*Salix spec*), zelden meer dan vijftig centimeter hoog. Bomen staan er niet in het gebied, maar wel aan de randen ervan. Er groeiden in het gebied veel soorten planten die zich in een vochtig gebied thuis voelen, waaronder:

- Dotterbloem (*Caltha palustris*);
- Ronde zonnedauw (*Drosera rotundifolia*);
- Veenpluis (*Eriophorum angustifolium*);
- Moeraswalstro (*Galium palustre*);
- Moerasvergeet-mij-nietje (*Myosotis scorpioides*);
- Zompvergeet-mij-nietje (*Myosotis laxa*);
- (Gevlekte) rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa* (junialis));
- Vleeskleurige orchis (*Dactylorhiza incarnata*);
- Groenknolorchis (*Liparis loeselii*);
- Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*);
- Blaartrekkende boterbloem (*Ranunculus sceleratus*);
- Egelboterbloem (*Ranunculus flammula*);
- Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*);
- Echte koekoeksbloem (*Silene flos-cuculi*);
- Veenmos (*Sphagnum spec*);
- Moerasviooltje (*Viola palustris*).

Tellingen

We hebben negen keer geteld: op 20 maart (ochtend), 3 april (ochtend), 17 april (ochtend), 24 april (ochtend), 27-28 april

(nacht), 8 mei (ochtend), 11-12 mei (nacht), 22 mei (ochtend) en 5 juni (ochtend). Een inventarisatie duurde meestal ongeveer drie en een half uur, een enkele keer langer. Bij de nachtelijke wandelingen liepen we niet door het gebied, maar eromheen. Deze inventarisaties duurden daardoor korter, ongeveer anderhalf uur.

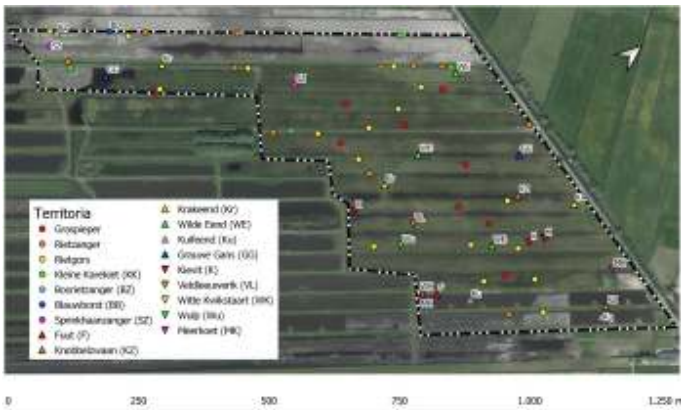
Broedvogels

Alle waarnemingen zijn (met een broedcode) ingevoerd in het portaal van Sovon. De waarnemingen zijn automatisch geclusterd en het aantal territoria per soort is door het programma Autocluster berekend. Van de volgende soorten is er minstens één territorium vastgesteld:

Soort	Wetenschappelijke naam	N	N/100 ha	Rode lijst
Watervogels				
Grauwe Gans	<i>Anser anser</i>	2	6	
Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	2	6	
Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	2	6	
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	2	6	
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>	1	3	
Rietvogels				
Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	12	36	
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	4	12	
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	17	51	
Weidevogels				
Krakeend	<i>Mareca strepera</i>	3	9	
Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	3	9	
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	3	9	
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	1	3	kwetsbaar
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	1	3	gevoelig
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	9	27	gevoelig
Struweelvogels				
Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>	1	3	
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	1	3	
Sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia</i>	2	6	
Overig				
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	1	3	

Soorten met vastgestelde territoria

Aankomst trekvogels. De meeste vogels waren vanaf het begin van de telling (op 20 maart) in het gebied aanwezig, ook de Blauwborst. De soorten die later kwamen waren Rietzanger (17 april), Sprinkhaanzanger (27 april), Kleine karekiet (8 mei) en Bosrietzanger (5 juni).

Territoria Westbroekse Zodden
auteur: Maarten Drost

Niet-broedende vogels

We hebben tijdens onze inventarisaties natuurlijk veel meer soorten vogels in (of net buiten) het telgebied waargenomen, maar deze waarnemingen leidden niet tot een territorium. De meest opvallende soorten zijn:

- Bergeend (*Tadorna tadorna*) (een paar, 24 april en 5 juni);
- Zomertaling (*Spatula querquedula*) (man, 3 april, buiten het telgebied);
- Slobeend (*Spatula clypeata*) (3 paar, 20 maart);
- Wintertaling (*Anas crecca*);
- Kwartel (*Coturnix coturnix*) (roepend, 5 mei);
- Koekoek (*Cuculus canorus*) (roepend, 14 april, 24 april en 8 mei);
- Waterral (*Rallus aquaticus*) (roepend, 3 april, buiten het telgebied);
- Kleine Plevier (*Charadrius dubius*) (buiten het telgebied, minstens twee territoria; heeft in eerdere jaren, toen de vegetatie lager was, in het telgebied gebroed);
- Watersnip (*Gallinago gallinago*);
- Tureluur (*Tringa tetanus*);
- Lepelaar (*Platalea leucorodia*) (vier individuen, 22 mei en 5 juni);
- Roerdomp (*Botaurus stellaris*) (roepend, buiten het telgebied);
- Purperreiger (*Ardea purpurea*);
- Bruine Kiekendief (*Circus aeruginosus*);
- Velduil (*Asio flammeus*) (3 april);
- Roodborsttapuit (*Saxicola rubicola*) (zingend, 5 juni, buiten het telgebied; is in eerdere jaren regelmatig in het telgebied gezien en heeft er toen vermoedelijk gebroed);
- Cetti's Zanger (*Cettia cetti*) (zingend, 8 mei).

Rietzanger

bron: Saxifraga - Peter Meininger

Het lijkt niet uitgesloten dat enkele van deze soorten toch in het gebied gebroed hebben (Tureluur, Roodborsttapuit, Cetti's zanger), maar de meeste zullen passanten geweest zijn (Kwartel, Velduil, Watersnip) of het gebied alleen gebruikt hebben om voedsel te zoeken (Lepelaar, Purperreiger, Bruine kiekendief). Er is een melding van een velduil van 15 mei uit een nabijgelegen gebied (Vegt 15 mei; waarneming.nl/observation/309729773/). Het zou dus kunnen zijn dat een Velduil enige tijd in de buurt

Graspieper

bron: Saxifraga - Luuk Vermeer

rondgezworven heeft, maar het kan natuurlijk ook om verschillende vogels gaan.

Overige dieren

De enige twee zoogdieren die we tijdens onze inventarisaties gezien hebben zijn Haas (*Lepus europaeus*) (maximaal twee op een ochtend) en Ree (*Capreolus capreolus*) (maximaal vier op een ochtend). We hebben een aantal keer Heikikker (*Rana arvalis*), Rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en Veenmol (*Gryllotalpa gryllotalpa*) horen roepen. Insecten hebben we tijdens onze inventarisaties betrekkelijk weinig gezien, wat te verklaren is door het tijdstip en het weer: de meeste ochtenden waren koel en het regende een paar keer licht, waardoor de meeste insecten waarschijnlijk minder actief waren.

Toelichting op de resultaten

De vegetatie in het telgebied bestond uit kruidachtige planten en lage struikjes, zelden meer dan vijftig centimeter hoog. De drie meest voorkomende broedvogels waren Rietzanger, Graspieper en Rietgors, soorten die bij voorkeur in lage vegetatie broeden. We hebben geen territoria gevonden van soorten die in (hogere) struiken of bomen broeden, zoals Spotvogel, Tuinfluiter en Zwartkop. We hebben ze tijdens onze inventarisaties

Rietgors

bron: Saxifraga - Piet Munsterman

wel gehoord, maar dan zaten ze in bosjes of struiken (net) buiten het telgebied. Zingende Grasmussen zaten er langs de Kanaaldijk (minstens drie territoria).

Koekoek. We hebben tijdens onze inventarisaties regelmatig Koekoeken gehoord en gezien. Meestal zaten ze (net) buiten het telgebied, wat niet verwonderlijk is, want Koekoeken roepen graag vanaf een zangpost, en in het telgebied staan geen bomen die als zangpost kunnen dienen. In het telgebied broedden wel twee van de favoriete waardvogels van de Koekoek, namelijk Graspieper en Kleine karekiet (Rob Bijlsma, 'Vreemde eieren' in De geur van het bos (Amsterdam, 2022), pag. 120-131, i.h.b. 124-125). Het lijkt aannemelijk dat het telgebied samenviel met het leefgebied van één of meer Koekoeken.

Roerdomp. We hebben tijdens onze inventarisaties regelmatig Roerdampen horen roepen, maar ze zaten altijd buiten het telgebied. Het telgebied was voor Roerdampen vermoedelijk minder aantrekkelijk, omdat er geen aangesloten stukken Riet stonden, alleen hier en daar wat Riet langs een sloot, genoeg voor een Kleine karekiet, maar niet voor een Roerdomp.

Veldleeuwerik

bron: Saxifraga - Mark Zekhuis

Kieviten, Wulpen en Veldleeuweriken broeden op de grond. Tijdens de maanden april en mei is het uitzonderlijk nat geweest; in het hele voorjaar viel er 256 mm regen, terwijl het normaal 148 mm is (knmi april, www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/april-was-extreem-nat-somber-en-ook-warm; knmi voorjaar_2024, www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/de-natte-lente-van-2024). Een nat voorjaar is niet per se ongunstig voor weidevogels, maar als de nesten echt onder water komen te staan, koelen de eieren te veel af en verlaten de vogels het broedsel (nat voorjaar, www.natuurpunt.be/nieuws/nat-voorjaar-zegen-en-vloek-voor-weidevogels). Het is dus de vraag welk effect het natte voorjaar in ons telgebied gehad heeft. Het is denkbaar dat het voor de Kievit, Wulp en Veldleeuwerik minder goed uitpakt heeft.

Watersnippen waren er veel in maart (minstens 15 exemplaren op 20 maart), maar minder in april (twee op 3 april, drie op 24 april). Daarna hebben we ze helemaal niet meer gezien. Ze hebben waarschijnlijk niet in het telgebied gebroed.

Rallen. We hadden bij het begin van de telling de hoop een Waterral of Porseleinhoen in het gebied te vinden. We hebben net buiten het telgebied een roepende Waterral gehoord en anderen hebben in een nabijgelegen gebied op 11 en 12 mei een Porseleinhoen horen roepen (Russer 12 mei, waarneming.nl/observation/309815468/; Smakman 11 mei, waarneming.nl/observation/309108295/; Zomer 11 mei, waarneming.nl/observation/309269537/), maar er waren helaas geen aanwijzingen voor Waterral of Porseleinhoen in het telgebied.

Kievit

bron: Saxifraga - Piet Munsterman

Conclusie

In het telgebied hebben we achttien soorten broedende vogels vastgesteld. De soorten met de hoogste dichtheid, Rietzanger (37 territoria per 100 ha) en Rietgors (53 territoria per 100 ha) staan beide te boek als rietvogels. Dat is op het eerste gezicht wat verrassend, want er groeit betrekkelijk weinig Riet in het gebied, maar Rietzanger en Rietgors komen in meer biotopen voor en zijn niet zo strikt aan Riet gebonden als uitgesproken rietvogels zoals Snor, Wouwaapje en Roerdomp.

Weidevogels hebben we in kleinere dichtheden aangetroffen. De meest algemene was de Graspieper (28 territoria per 100 ha). Andere soorten, zoals Veldleeuwerik, Kievit en Wulp, waren er in veel lagere dichtheden, en een aantal typische weidevogels, zoals Scholekster, Tureluur en Grutto ontbrak geheel. We hebben ze wel regelmatig gehoord en gezien, maar ze hebben niet in het telgebied gebroed. Minder algemene soorten weidevogels, zoals Kwartel en Zomertaling, hebben we een aantal keer waargenomen, maar lijken hier ook niet gebroed te hebben. Het streven van Staatsbosbeheer om een blauwgrasland te laten ontstaan heeft dus (nog) niet geleid tot een toename van het aantal soorten weidevogels.

Typische watervogels, zoals Fuut, Meerkoet en Kuifeend, broedden bij de petgaten aan de westkant van het telgebied, struweelvogels, zoals de Bosrietzanger en de Sprinkhaanzanger waren alleen aan te treffen in het wat drogere westelijk deel van het gebied.

Afdelingsweekend Winterswijk 20-22 juni

door Frans Coolen

In de vorige Convo is uitgebreid ingegaan op het komende ledenweekend in Winterswijk. De inschrijving hiervoor is inmiddels geopend en er is nog een aantal plaatsen beschikbaar. Maar, wees er snel bij, het gaat hard. Kijk op: utrecht.knnv.nl/agenda/. Daar vind je ook meer informatie.

De omgeving van Winterswijk staat bekend om zijn mooie natuur met veel authentieke landschapselementen. We verblijven in groepsaccommodatie Lutje Kössink, een voormalige boerderij in het buurtschap Henxel, op ca. 5 km afstand van Winterswijk. Het programma is inmiddels rond. Zo hebben we een vleermuis-excursie in Groenlo, bezoeken we het natuurgebied Nonnenven tegen de Duitse grens en maken we een wandeling door het historische coulisselandschap in de omgeving van Woold. Voor de meeste programmaonderdelen hebben we een lokale gids gevonden die ons gaat rondleiden. Met andere woorden: het belooft een interessant weekend te worden en, zoals andere jaren, heel gezellig!

Groepsaccommodatie Lutje Kössink
foto: Frans Coolen

Activiteiten komende periode

door Caroline Meijer

Biodiversiteit in de stad, woensdagavondlezing, 16 april

Voorafgaand aan de Week van de Biodiversiteit (dit jaar van zaterdag 17 mei tot en met zondag 25 mei) een lezing over dit thema in relatie tot Utrecht.

Utrecht werkt aan een gezonde stad van en voor iedereen. De stad gaat de komende jaren fors groeien en ook de hoeveelheid groen groeit mee. Daarbij is nadrukkelijk ook aandacht voor biodiversiteit: Utrecht wil een natuurinclusieve stad zijn. Floris Brekelmans (stadsecoloog) vertelt op welke manier Utrecht werkt aan meer biodiversiteit en voor welke kansen en uitdagingen de gemeente staat.

Georganiseerd door de KNNV in samenwerking met Utrecht Natuurlijk.

Datum en tijd: woensdag 16 april 2025, 19.30 uur
Plaats: Stadsboerderij Grifsteede, Van Swindenstraat 129, 3514XR Utrecht
Aanmelden vóór 12 april via utrecht.knnv.nl/agenda/

Biodiversiteit in de stad
foto: Caroline Meijer

BioBlitz in Haarzuilens, 17 mei

In de Week van de Biodiversiteit organiseert boswachter en ecooloog Stephanie IJff dit jaar een BioBlitz in Haarzuilens. Tijdens een BioBlitz ('Bio' = leven en 'Blitz' = snel en intensief) gaan mensen op pad om zoveel mogelijk planten, dieren en schimmels in kaart te brengen (met een smartphone). Door te monitoren welke soorten er in een bepaald gebied leven, worden waardevolle inzichten verkregen over de biodiversiteit in het gebied en over de invloed van bepaalde vormen van beheer. KNNV-leden zijn van harte uitgenodigd om mee te doen en eventueel samen met andere bezoekers op soortenjacht te gaan.

Datum: zaterdag 17 mei 2025
Tijd en verzamelpunt volgen nog, houd de agenda van utrecht.knnv.nl in de gaten.
Aanmelden uiterlijk 13 mei via utrecht.knnv.nl/agenda/

Haarzuilens
foto: Ellen Luijks

Rondleiding Biologische Buurttuin De Wilgenhof, 10 juni

De Wilgenhof (vroeger een terrein voor schooltuintjes) wordt sinds het jaar 2000 onderhouden door buurtbewoners uit Utrecht-West, die er een groene oase van maakten. Het voortbestaan van de tuin kwam in gevaar door de spoorverbreding van het traject Utrecht-Gouda (2015-2019). Veel bomen moesten wijken en het terrein ging op de schop. In 2019 werd het zelfbeheercontract met de gemeente vernieuwd en kreeg de tuin nieuwe contouren en een nieuw ontwerp. In vijf jaar tijd en na veel gezamenlijke inspanning is er een tuin ontstaan met veel variatie: er zijn gemeenschappelijke akkertjes waar aardappels, bonen, courgettes en winterrogge worden geteeld, in het ‘bos’ is een kraamkamer voor verschillende soorten eetbare paddenstoelen en verder zijn er twee voedselbosjes, bessenstruiken en fruitbomen, een grote vijver, een kas, een pluktuin en vasteplantenborders; daarnaast zijn er kleine moestuintjes voor individuele tuiniers. Rondleiding door KNNV-leden en Wilgenhoftuiniers Robin Spanjers en Caroline Meijer.

Datum en tijd: dinsdag 10 juni 2025, 19 uur
Plaats: Biologische Buurttuin De Wilgenhof, Cremerstraat 376, 3532BR Utrecht
Aanmelden vóór 7 juni via utrecht.knnv.nl/agenda/

Wilgenhof Utrecht
foto: Caroline Meijer

Excursie Binnenveldse Hooilanden, 15 juni

Onder leiding van een gids gaan we in dit bijzondere natuurgebied tussen Veluwe en Utrechtse Heuvelrug planten bekijken, waaronder orchideeën. Langs de oostkant van de Grift proberen Staatsbosbeheer en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden nieuwe natuur te maken: afgraving van de voedselrijke top laag en een waterstand op de hoogte van het maaiveld verarmen de bodem en verrijken de biodiversiteit. De aanvoer van basisch kwelwater vanuit de Veluwe zorgt op termijn voor een rijke natuur.

Datum en tijd: zondag 15 juni, 10:30 uur
Aanmelden uiterlijk 10 juni 2025 via utrecht.knnv.nl/agenda/
NB maximaal 15 deelnemers, voorrang voor de leden van de afdeling Utrecht.

Geef s.v.p. aan of je beschikking hebt over een auto of wilt meerijden.
Tijd en verzamelpunt volgen nog, houd de agenda van utrecht.knnv.nl in de gaten.

Binnenveldse hooilanden
foto: Thomas Kroon

Doe je mee?

Meedoen met het maken van het jubileumboek

In de vorige CONVO hebben we een oproep geplaatst om bij te dragen aan het maken van een bomenboek ter gelegenheid van ons 125-jarig jubileum in 2027. Ook nu willen we dat in de breedte onder de aandacht brengen. Ga even kijken op utrecht.knnv.nl/jubileum-bomenboek-2027/

En voel je geïnspireerd!

Excursies op de 1e en 3e maandag van de maand

door Renee Lommen

Excursie Stinzenplanten Gunterstein, Breukelen, 17 maart

Maarten Drost begeleidt ons tijdens deze excursie.

Ridderhofstad Gunterstein ligt op de oeverwal van de Vecht vlak bij het centrum van Breukelen. Het landgoed van 115 ha loopt van de Vecht tot de Loosdrechtse Plassen. Op het landgoed zijn meerdere lanen die stammen uit ongeveer 1700. De stinzenplanten staan vooral in de niet-toegankelijke historische tuinen: het Engelsch Werk en de Nieuwe Tuin. Hier zijn soorten te vinden als Wit Hoefblad, Bosanemoon, Sneeuwkllokje, Vingerhelmbloem, Bostulp, Winterakoniet en het zeldzame Brede Klokje. Verder zijn er veel stinzen-begeleidende houtige gewassen zoals Alpenbes, Kruisbes, Aalbes en Prachtframboos. Ook laat Maarten zijn kwekerij van gebiedseigen bomen zien. Deze bomen worden gebruikt voor de herinplant van de lanen.

Datum en tijd: maandag 17 maart, 11:00-13:00 uur. Verzamelen 10:30 uur (met thee!).

Aanmelden uiterlijk 15 maart 2025 via utrecht.knnv.nl/agenda/NB maximaal 20 deelnemers, voorrang voor de leden van de afdeling Utrecht.

Plaats: De Boomgaard van Gunterstein nabij de brug in het centrum van Breukelen (ingang boomgaard: pad direct ten zuiden van Zandpad 47a, Breukelen).

Het Utrechtpad, etappe 7 of al zomerstop?, 7 april

Het Utrechtpad (SP 13) is een Streekpad van 162 kilometer door landschappen op het 'geografisch scharnierpunt' van Nederland. Wij lopen rond de 15 km per keer. Op maandag 3 maart 2025 lopen we de zesde etappe: van Veenendaal-De Klomp naar Scherpenzeel (zie CONVO, wintereditie 2024).

Omdat er in de zomer al zoveel activiteiten in de natuur zijn, en vanwege vakanties, hebben we besloten om een zomerstop te houden en in september de draad weer op te pakken. Tijdens de wandeling in maart besluiten we samen of we op 7 april nog etappe 7 lopen.

Het besluit om 7 april te lopen komt snel na 3 maart op de site te staan!

Pasen, geen maandagactiviteit, 21 april

Fietstocht door de Bethunepolder, 19 mei

Een polder die altijd in beweging is en vaak verrassingen in petto heeft.

Zeker nu er meer ondiepe plassen zijn gekomen, weilanden, 'omgezet' zijn, het hele gebied natter is geworden: goed voor kruiden, insecten, vogels, zoogdieren!

We fietsen langs de Bethuneweg naar de Middenweg en bekijken daar de plassen, vervolgens naar de Veenkade, Nieuweweg, de Strook (even een blik op de Loosdrechtse Plas). Afhankelijk van de tijd besluiten we in Tienhoven of we nog verder fietsen langs de Dwarsweg en het Tienhovenskanaal of naar ons startpunt terug fietsen.

Datum en tijd: maandag 19 mei, 10:00-13:00 uur

Plaats: Verzamelen om 10:00 uur, hoek Westbroekse Binnenweg/Maarsseveense vaart.

Aanmelden vóór 15 mei via utrecht.knnv.nl/agenda/

Soesterveen

bron: Google Maps

Soesterveen, 23 juni

Het Soesterveen is een bijzonder stukje natuur aan de rand van Soest. Van wat ooit een uitgestrekt veengebied was, is dit het laatste restant hoogveen in de provincie Utrecht. In dit natte, veenachtige gebied leven zeldzame veenmossen, planten en bijzondere diersoorten. Zoals de Kleine zonnedaauw, Snavelbies, Veenmos, de Levendbarende hagedis en de Ringslang. Vanwege de kwetsbare natuur is dit natuurgebied niet toegankelijk.

Maar op maandagmiddag 23 juni wordt er voor ons een uitzondering gemaakt! We krijgen van beheerder Stef van Helmond een toelichting over het gebied en maken er daarna een rondwandeling. Het zal er op een paar plekken meer dan heel nat zijn: laarzen aan en op zoek naar orchideeën, zonnedaauw enz. Wij leveren een soortenlijst aan als dank voor ons bezoek.

Datum en tijd: maandag 23 juni, start om 14:00 uur; terugkomst 17:00-18:00 uur.

Plaats: verzamelen aan de Turfweg/Wieksloterweg OZ. Parkeren kan langs de Turfweg.

Aanmelden via utrecht.knnv.nl/agenda/. Er kunnen maximaal 16 mensen mee, voorrang voor leden van de afdeling Utrecht.

Pimpernelblauwtje excursie naar 'de Moerputten', 26 juli

Na een eerste excursie in 2016 opnieuw, voor de vierde keer, de mogelijkheid om in dit gebied bij Den Bosch het Pimpernelblauwtje te spotten. Het Pimpernelblauwtje is bijzonder omdat het zo kwetsbaar is. Alle omstandigheden moeten kloppen. Grote pimpernel (de waardplant) en een bepaald soort knooppieren die helpen met de larven. Verder is de Moerputten een prachtig gebied en ook het Oranje zandoogje vliegt er veelvuldig. En de Blauwe knoop (plant) is ook prachtig.

Het belangrijkste is dat het mooi weer is om deze (unieke) vlinder te zien, maar dat is niet te beïnvloeden. Bij slecht weer op 26 juli hebben we daarom een reservedatum vastgesteld op zaterdag 9 augustus.

Op de heenroute doorkruisen we het gebied via het bijzondere vlinderpad (we zijn benieuwd naar de flora-ontwikkeling), terug lopen we over de oude spoorbrug.

Datum en tijd: **zaterdag 26 juli, 10:30 uur**

Plaats: station Den Bosch (10:30 uur), met bus naar rand en vervolgens lopen naar het terrein de Moerputten bij Vught.

Aanmelden via utrecht.knnv.nl/agenda/ vóór 20 juli.

Pimpernelblauwtje

bron: Saxifraga - Arthur van Dijk

In Memoriam Willebrord Dorrestijn

door Cockie Streng

Ik heb Willebrord leren kennen toen hij tijdens het allereerste afdelingsweekend in Eys in 2002 een presentatie verzorgde van door hem gemaakte stereofoto's. Heel bijzonder!

Met enige regelmaat nam hij deel aan het jaarlijkse afdelingsweekend. In het veld leek hij dan vergroeid met zijn onafscheidelijk statief met 2 kleine fotocamera's. Daarmee maakte hij prachtige stereofoto's. Het tempo van Willebrord lag daardoor nog lager dan van de gemiddelde KNNV-er.

Naast deze hobby had hij ook een passie voor en veel kennis van paddenstoelen. Hij is plotseling overleden kort nadat hij voor de zoveelste maal, samen met zijn vrouw Willy, een paddenstoelenexcursie voor de afdeling heeft verzorgd, ditmaal op Gunterstein.

In het verleden hebben zij ook een determinatieavond over paddenstoelen gegeven, maar wat me daarvan is bijgebleven is dat het eigenlijk niet te doen zo moeilijk is. Wij missen in hem een actief lid, fijn om hem meegemaakt te hebben.

Activiteiten in Vogelvlucht

17 maart	Stinzenplanten Gunterstein
7 april	Utrechtpad etappe 7?
15 april	ALV en presentatie documentaire 'Vergeten leven'
16 april	Biodiversiteit in de stad
17 mei	BioBlitz in Haarzuilens
19 mei	Fietstocht Bethunepolder
10 juni	Rondleiding De Wilgenhof
15 juni	Binnenveldse Hooilanden
23 juni	Soesterveen
26 juli	De Moerputten

Voor elke activiteit is een aanmeldingsformulier op utrecht.knnv.nl/agenda/

De CONVO is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Sluitingsdatum kopij voor de volgende CONVO: **15 mei 2025**. Kopij aanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl

Een abonnement op de CONVO zonder lidmaatschap kost €13,50 per jaar (na 1 februari 2025: €15,00).

Contributie/lidmaatschap 2025: Gewoon lid: € 35,00 (na 1 februari 2025: €36,50); huisgenootlid: € 14,50 (na 1 februari 2025: €16,00); jeugdlid*: € 21,00 (na 1 februari 2025: €22,50) te voldoen op rekening NL96INGB0000512683 t.n.v. Kon. Ned. Natuur Ver. Afd. Utrecht. Vanaf 1 oktober 2025 bedraagt de contributie €7,75 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen:

ljm.thijssen@casema.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 31 wordt.